

6. Melnychuk YU. Semantyka ukrainskykh vyshytykh rushnykiv. Narodne mystetstvo, 2005, Volume 3-4, pp. 59-65.
7. Melnychuk Yu. Derevo zhyttia u vyshyvkakh, Artaniia, 1998, Volume 4, pp. 51-52.
8. Nikorak O. Ukrainska narodna tkanyna НІН – НКН st.: Typolohiia, lokalizaciia, hudozhni osoblyvosti. CH. 1. Interierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblasteri Ukrainy), Lviv, 2004, 583 p.
9. Orel L. Ukrainski rushnyky: Istoryko-kulturolohichne doslidzhennia, Kyiv, Kalvariia, 2003, 230 p.
10. Seleznova A. V. Osnovy ornamentalnoi pobudovy kompozycji vesilnoho rushnyka, Visnyk Kyivskoho nacionalnoho universytetu kultury i mystectv, 2015, Volume 3, pp. 131-139.
11. Seleznova A. V. Symvolichniy zmist ornamentu podilskoho rushnyka, Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu, 2015, Volume 2(2), pp. 74-78.

#### **Аннотація**

#### **Композиция подольского рушника**

**Селезнева А. В.**

*В публикации рассматриваются особенности композиционного построения подольского рушника. Особое внимание уделяется выявлению наиболее характерных (традиционных и новых) композиционных структур. На основе исследования особенностей композиционного построения традиционных народных рушников Подольского края выделено три их основных типа. Установлены основные правила использования композиционных структур и их компоновки между собой на полотне подольского рушника. Структурный анализ орнамента вышитого подольского рушника дополнен схематичными изображениями, которые позволяют не только расширить и усовершенствовать информационное поле по его проектированию, но и открыть новые подходы к созданию его композиции.*

*Статья направлена на совершенствование художественно-эстетического развития студентов педагогических и художественных учебных заведений, применение приобретенных знаний и умений в дальнейшей педагогической и творческой деятельности.*

**Ключевые слова:** *подольский, народный, традиционный, рушник, композиционные структуры, композиционное построение, традиция, тип, компоновка, схема, изображение, полотно, проектирование, подход, создание, творческая деятельность.*

#### **Summary**

#### **Composition of Podillia Towel**

**Selezniowa A. V.**

The peculiarities of the composite construction of Podillia region towel have been studied in the publication. Special attention is given to identifying the most typical (traditional and new) compositional structures. Based on the study of peculiarities of compositional construction of traditional folk towels of Podillia region their three main types have been singled out. The basic rules of use of the compositional structures and their layout to each other on the canvas of Podillia region towel have been determined. Structural analysis of ornament of the embroidered towel of Podillia region is supplemented by schematic images that allow not only to increase and improve the information field with its design, but also to open new approaches to the creation of its compositions.

The article is aimed at improving the artistic- aesthetic development of students of pedagogical and artistic educational institutions, application of the acquired knowledge and skills in the future, pedagogical and creative activity.

**Key Words:** Podillia region, folk, traditional, towel, compositional structures, compositional construction, tradition, type, layout, diagram, image, canvas, design, approach, creation, creative activity.

УДК 378

**Смолінська О. Є.,**

доктор педагогічних наук, доцент

**Купчак Т. З.,**

заслужений працівник культури України,

старший викладач

(м. Львів)

**Використання фольклорних традицій у мистецькій просвіті студентської молоді (з досвіду організації «Свята гаївки» у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького)**

У статті викладений сценарій позааудиторного заходу мистецько-просвітницького змісту «Свято гаївки». Це – одна з активних форм організації дозвілєвої діяльності, загальним завданням якої є сприяння становленню соціальних і комунікативних компетентностей студентства у ході неформального спілкування та взаємодії. Ще одним із завдань, що було успішно вирішене, є соціалізація молоді в культурно-естетичному та національно-патріотичному аспектах. Зростання інтересу до україністики, її своєрідне перетворення на сучасний тренд, переміщення населення в межах держави, отже, якісні зміни в контингенті студентів – все це зумовило необхідність активізації впливу університетського культурно-освітнього простору щодо об'єднання спільноти на основі культурно обумовлених універсалій. Однією з них є спільна для всієї України фольклорна спадщина, тяглість якої як культурної традиції була неперечною, хоч і, певним чином, змінною. Така тенденція засвідчила її життєздатність, отже, далеко не вичерпані освітні можливості. Організація загальноуніверситетського свята на основі активної спільної діяльності (не пасивного споглядання), вивчення спільної для всіх українців більш ніж двотисячолітньої спадщини – потужний засіб залучення студентів до університетського життя, формування об'єднаного культурно-освітнього простору, особливий вплив на перебіг комунікативних процесів.

**Ключові слова:** університет, студенти, гаївки, дозвілєва діяльність, позааудиторна робота, культурно-освітній простір.

**Поставка проблеми в загальному вигляді...** Сучасний етап розвитку вищої освіти радикально змінює підходи до виховної роботи, інтегруючи її в освітню, отже, нерідко, знижуючи її вагомість. Цьому є об'єктивна передумова: перехід від колективних до індивідуальних освітніх форм, студенто-, а не процесоцентризований спосіб організації освітньої діяльності. Додатково ще слід назвати відхід від принципу обов'язковості у залученні студентів до організованого дозвілля, а також суттєве переважання у студентів власне розважально-відпочинкових потреб над пізнавально-розвивальними. Суттєвий вплив на позааудиторну роботу також має зниження частки безпосередніх комунікацій, у яких кожен самовиражається відповідно із власними сформованими якостями (як, наприклад, в усному мовленні), на противагу зростанню опосередкованих, де завжди є можливість підготовленості та відкорогованості (як у писемній формі мовлення).

Водночас, актуальність власне безпосередніх комунікацій, розвитку здатності до ефективного етичного й етикетного спілкування зі суб'єктами взаємодії та в колективі (групі) як однієї із загальних компетентностей для професіоналів будь-якого фаху обумовлюють необхідність залучення в освітньо-комунікативний досвід студентів практики безпосередньої взаємодії. Ефективним методом досягнення цієї мети, як свідчить досвід, є організація фольклорних свят, дієвість яких щодо вищих навчальних закладів є значно недооціненою.

**Аналіз основних досліджень та публікацій...** Дослідження та публікації з цієї тематики можна поділити на декілька груп: фольклористичної тематики та педагогічної (для музичних спеціальностей та для педагогічних). При підготовці сценарію були використані різні джерела. Насамперед – низку веснянок було записано Тетяною Купчак у ході здійснених польових досліджень в с. Корчин Радеківського району Львівської області та с. Долобів Самбірського району Львівської області [10]. Крім того, використано також матеріали зі збірників [1; 2; 3; 4; 16; 17]. При підготовці також вивчено етнографічну розвідку О. Воропая [5], підручник для музичних спеціальностей [7], посібник для філологічних [12], наукове дослідження з педагогіки [14], оскільки значних зусиль було докладено власне у формуванні позитивної мотивації студентів щодо їх участі у «Святі гаївки», що здійснювалося шляхом їх ознайомлення зі сутністю цього весняного дійства, таким чином реалізовано теоретичну частину мистецько-просвітницької роботи.

Аналіз літературних джерел та практики проведення фольклорних свят у вищих навчальних закладах засвідчує, що існує суперечність між ступенем інформаційно-наукової насиченості та практикою організації творчої виконавської діяльності студентів вищих навчальних закладів, особливо — нефілологічних та непедагогічних спеціальностей. Особливо чітко це проявляється у доступності відповідних методичних розробок для вищої освіти. Саме це обґрунтувало написання статті.

**Формулювання цілей статті...** Метою написання статті є проаналізувати та популяризувати інтерактивні дозвілєві форми у вищому навчальному закладі.

Для цього поставлені такі **завдання:** на основі вивченого досвіду, зібраного фольклорного матеріалу укласти методично доречну організаційну послідовність проведення «Свята гаївки» як елемента мистецької просвіти студентів; поширити здобутий досвід.

**Виклад основного матеріалу...** Підготовка і проведення «Свята гаївки» у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, для досягнення поставлених мистецько-просвітницьких цілей, містила низку етапів:

- підготовчий (збір, музична та методична обробка матеріалів, написання сценарію), запрошення вокального тріо автентичного співу «Родовід»;
- первинний (теоретично-просвітницький, мотиваційний) — інформування студентів про суть обряду гаївкування, заохочення до музично-виконавської діяльності, визначення можливих лідерів, які асистуватимуть в організації, формування груп;
- репетиційний;
- «Свято гаївки» - колективне гаївкування згідно зі сценарієм;
- завершальний (заохочення найбільш активних учасників участю в радіопередачі Львівського радіо «Ранкова панорама» [11], фоторепортаж, підготовка новинового повідомлення для університетського сайту [6]).

Первинне ознайомлення зі змістом і сутністю гаївкування.

У контексті огляду обрядової народної пісенності окреме місце посідає весняний цикл українського фольклору – гаївки, побутування яких зафіксоване в усіх регіонах України.

Гаївки виникли в давнину як один із видів язичницької обрядовості наших предків, приуроченої переважно до фази наростання сили весняного сонця, вегетативної сили землі. Вегетаційно-господарська тема в давніх гаївках є однією з найбільш значущих, вона пов'язана з тим, що людина, дбаючи про добрий урожай, намагалася вплинути на природу за допомогою аграрної магії. Головний обрядовий сенс гаївок зосереджений на осмисленні світоустрою, його зв'язку із природою та життям людини.

«Гаївка» є назвою народного походження, вона поширена у більшій частині України. Існують паралельні назви – «галагівки», «гагілки», «ягілки», «лаголойки», «магілки» та інші. Великодні гаївкові забави та пісні подекуди мають назву найпопулярніших перших пісень – «Галя», «Жук», «Воротар», «Перепілка» чи похідних від них висловів («гратись в Галі», «водити жука», «грати вербової дощечки»). У деяких місцевостях ці пісні називають «великодніми співанками», «великодніми піснями». Багато вчених досліджували походження назв і розшифровували значення та символіку текстів гаївок: Ф. Колесса [9], С. Килимник [8], Л. Храплива-Щур [18], О. Смоляк [15], В. Скуратівський [13], та інші. На сьогодні питання походження і первісного значення назв «гаївка», «ягілка» та інших не має одностайного наукового пояснення.

Під час виконання гаївок учасники беруться за руки, творять коло або видовжений еліпс, видовжену лінію, яку веде провідник закрутами або у формі підкови. Усі кола ведуться за рухом сонця. Словесний текст, мелодія, танкові рухи, міміка, драматична дія – сплітаються в одну цілість, що має дуже архаїчний характер і веде нас у початкову добу пісенної творчості, де словесний елемент стояв на другому плані за музичним і хореографічним. Сьогодні гаївки, втративши давнє культове значення, перейшли в забаву для молоді, зберегли лише легкий відгомін давніх космологічних образів і міфологічного елемента, а саме: сонячного міту («Воротар», «Крокове колесо»); похоронів зими, персоніфікації й заклику весни («Вже весна воскресла»).

Найважливіше місце посідають у весняних піснях та іграх любовні мотиви: залицання, дівоцькі чари, сватання («Зельман», «Білоданчик»), любов, заклики до одруження («Огірочки», «Горошок»), дари дівчині («Вербова дощечка», «Галя»). У гаївках розвинена символіка дії й поетичних образів: вибирання дівчини («Качури», «Зайчик»), викуп дівчиною («Воротар», «Мости», «Просо»), плетення й дарування віночків – усе це символи любові й сватання; мощення мостів («Жучок») – символ очікування милого, відкривання й закривання воріт, топтання посіву, перехід через кладку, порятунок дівчини – символи шлюбу. Наші предки вірили, що таким способом гаївки й веснянки, як і колядкові величання, пророкують та заворожують весілля.

#### «Свято гаївки».

*Першою виконується новітня гаївка. Танок – велике коло.*

#### **Ой у Львові на горбочку**

Стоїть церква у віночку

Коло неї ростуть квіти, ходять старші ходять діти (двічі).

2. Ходять хлопці і дівчата, українські соколята

А ви, хлопці, не сумуйте, йдіть до церкви пісню чуйте (двічі).

2. А ми, сестри, час не гаймо, гаївочки заспіваймо,

Щоби голос наш відбився, по діброві простелився (двічі).

3. По діброві і по полю, де могили є за волю,

По травиці, по шовковій, де лежать наші Герої (двічі).

4. Вони тоді умирили, як воленьку здобували,

Ми могили ваші знаєм, і піснями завітчаєм (двічі).

#### Перехід на малі кола

5. Забавимось забавочки, веселої гаївочки

Най ся матір утішає, Христос з гробу воскресає [10, с. 3].

**«Голубка»** (записано від Надії Шевчук, с. Корчин, Радеківського району, Львівської області)

1. Ми голубку ізловили, всі довкола обступили

Ти, голубко, чого тужиш?

Вибирай си кого любиш (двічі)

2. Летів голуб попід хмари, шукаючи собі пари

Ти, голубе, не жартуй же, кого любиш, поцілуй же (двічі)

3. Ой що то ми за гаївка, що під церквов стоїть дівка?

Як не хоче йти гуляти, то най йде додому спати.

4. Візьміть її за спідницю. Та й викиньте на дзвіницю,

Ти, голубе, не жартуй же, кого любиш, поцілуй же [10, с. 5].

Перехід на велике коло.

**3. Подоляночка** [4, с. 47]

*Співаючи, відтворюємо рухами те, про що співається, в кінці 2 куплету «Подоляночки» із центра кола вибирають собі пару, формуючи внутрішнє коло. Коли внутрішнє коло стане великим, формується третє коло.*

*Перехід на одне коло, співаючи закручуємо і розкручуємо «спіраль».*

**4. А вже весна воскресла** [17, с. 210]

**5. Хто видав, хто слухав** (записано від Івонни Шевчук, с. Долобів Самбірського району Львівської області)

Мою жону на торзі (двічі)

2. А ми жону видали

Сами с-мо і сховали (двічі)

3. А я Вам паски (пива, кожух, меду, гречки, свинку, цьомка, скрипку.....) дам

Свою жону викуплю (двічі)

4. А ми паску з'їмо, Тобі жони (варіанти) не дамо (двічі)

А я з цьомком зайду

Свою жону заберу [10, с. 7].

Поділ на гурт хлопців і дівчат

*Хлопці і дівчата стають двома рядками один навпроти одного, тримаючись за руки.*

*Хлопці, співаючи, наступають, дівчата відспівують, наступаючи на хлопців.*

**6. Мости** (записано від Надії Шевчук)

1. Пустіте нас (двічі) з гори на ягоди (двічі).

2. Не пустимо (двічі) мости полomite (двічі).

3. А як ми вам полomимо (двічі), то вам заплачимо (двічі).

4. А що ж ви нам (двічі) та за плату дасте (двічі)?

5. Заплачимо (двічі) та все талярами (двічі).

6. Не хочемо (двічі) вашої заплати (двічі).

7. Заплачимо (двічі), тим крайнім дитятком (двічі)

8. Не хочемо (двічі), крайнього дитятка (двічі).

9. А ми мости полomимо (двічі), таки поїдемо (двічі).

Переплетення рук

*Два рядки один навпроти одного, з переплетеними в ліктях руками. Співаючи, наступають одні на одних. Під час останнього куплету гурт, що наступає, біжить і з розгону розриває зчеплені руки іншого гурту. Хто прорвався, той залишається на боці цього гурту. А решта знову співають і аж поки не залишиться жодного учасника в гурті нападників.*

Речитатив:

*Цвіток до цвіточка, листок до листочка,*

*Мусить від нас вийти одна паняночка, хай іде.*

*Цвіток до цвіточка, листок до листочка*

*Мусить від нас вийти один парубочок, хай іде [10, с. 8].*

Перехід на 3-4 кола

**7. Жила-була царівна** (записано від Надії Шевчук)

1. Жила-була царівна,

царівна, царівна, царівна молода.

2. Царівно, бійся відьми злої.

3. Аж ось прийшла та відьма зла.

4. Засни, царівно, на сто літ.

5. І всі заснули вічним сном

6. Аж ось прийшов царевич, царевич молодий

7. Він поцілунком розбудив царівну молоду

8. І було там весілля, весілля молоде [10, с. 6]

*Поділ кілець на два шнурки*

8. **Завивайтеся, огірочки** [1, с. 119–121]

9. **Вербовая дощечка** [2, с. 49]

*Перехід — пара за парою, потічок*

10. **Перепілка** [1, с. 168]

*Всі стоять у великому колі, відтворюючи рухами пісенний текст. Перепілка в середині кола, а качур пов'язує хусткою голову, коліниця...*

11. **Ой, чия ж то гуска** [17, с. 214]

*Перехід на 1 коло*

**Забава «Котик і мишка»** [16, с. 102].

12. **Вію, вію, вію, завію** (записано від Іванни Шевчук) [10, с. 13]

*Вію, вію, вію, завію.....*

*Вію, вію, вію розвію.*

*Поділ на малі шнурки по 10-12; співаючи, завиваємо і розвиваємо «равлика».*

13. **Грай, жучку, грай** [2, с. 63]

*Хлопці і дівчата стають у два ряди одне навпроти одного, попарно переплітаючи руки, утворюючи «жучкові» доріжки. «Жучком» вибирали невеличку дівчинку, «жучок» іде доріжкою до її «голови», а остання пара перебігає на початок доріжки, тож дорога для «Жучка» не закінчується...*

14. **Заїнько** [1, с. 134–138]

*Пара за парою з переплетеними руками, під час рефрену переміна пари.*

**Забава «Стодола»** [10, с. 26]

*Хлопці сідають один другому на плечі, скільки перший може втримати та йдуть «стодолою» кругом церкви, приспівуючи:*

*«Іде, іде Зельман*

*іде, іде його брат*

*і його дружина,*

*іде, іде зельманова*

*усяя родина».*

*(Час від часу міняються хлопці, а хто найдовше протримається, той переможець).*

**Забава «Ремінь»** [10, с. 28]

*Стають дівчата й хлопці в коло по двоє (один за другим). Один другого доганяє і хто дожене, той має доторкнутися того, хто втікає. Коли доторкнеться, то той, хто втікав – доганяє, а хто доганяв – втікає.*

*Той, хто втікає, стає попереду якоїсь пари, тоді третій з тієї пари втікає тощо.*

**Висновки та перспективи подальшого розвитку проблеми.** Підбиті підсумки, позитивні відгуки дозволяють рекомендувати сценарій «Свята гаївки» для використання у вищих навчальних закладах, незалежно від їх освітньо-професійної спрямованості.

Державотворення неможливе без повернення до першоджерел життя народу, першооснов буття нації, що формує почуття національної самосвідомості і гордості за свою землю, свій народ, історію. Звертання до традицій – зовсім не означає нехтування сьогоденням. Тільки осмисливши минуле, пізнавши витоки своєї культури та історії, можна й чіткіше зрозуміти сьогодення і творити майбутнє.

#### Список використаних джерел та літератури:

1. Верховинець В. М. Весняночка / Василь Миколайович Верховинець. – К.: Музична Україна, 1989. – 342 с.
2. Веснянки / [укл. : Н. С. Шумада]. – К.: Дніпро, 1984. – 110 с.
3. Веснянки / [упор. : М. Грицай]. – К.: Музична Україна, 1970. – 175 с.
4. Вийди, вийди, сонечко: українські народні пісні для дітей / [упор. В. Турбовський]. – К.: Музична Україна, 1981. – 78 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу: етнографічний нарис: в двох томах / Олекса Воропай. – Т. 1. – К.: Оберіг, 1991. – 455 с.
6. Гаївки на Пекарській [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vet.edu.ua/90-news/2375-haivky-na-pekarskii.html>
7. Іваницький А. І. Український музичний фольклор: підручник для вищих учбових закладів / Анатолій Іванович Іваницький. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 320 с.

8. Килимник С. І. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні / Степан Іванович Килимник. – Т. 2: Весняний цикл. – К.: Обереги, 1994. – 242 с.
9. Колесса Ф. Шкільний співаник: у 2 ч. / Філярет Колесса. – Львів: [б.в.], 1925. – 107 с.
10. Купчак Т. З. Свято гаївки: методичні рекомендації для проведення фольклорного свята гаївок (укладено на основі польового фольклористичного дослідження) / Тетяна Зеновіївна Купчак. – Львів, 2017. – 30 с.
11. Ранкова панорама [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/293234010721711/videos/1503273659717734/>
12. Семенов О. М. Український фольклор: навчальний посібник / Олена Миколаївна Семенов. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 254 с.
13. Скуратівський В. Т. Покуть / Василь Тимофійович Скуратівський. – К.: Довіра, 1992. – 234 с.
14. Смолінська О. Є. Лінгводидактичні основи національно-мовного виховання особистості засобами українського фольклору: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Смолінська Олеся Євгенівна. – К., 1999. – 180 с.
15. Смоляк О. С. Мотиви зустрічі весни та вегетації природи у гаївках Західного Поділля / Олег Степанович Смоляк // Народознавчі зошити. – 2010. – № 1–2. – С. 146–151.
16. Український дитячий фольклор / [упор. В.Г. Бойко]. – К.: Вид-во АН УРСР, 1962. – 248 с.
17. Українські народні пісні / [упор. О.А. Правдюк]. – К.: Наукова думка, 1991. – С. 208–216.
18. Храплива–Щур Л. Є. Українські народні звичаї у теперішньому побуті / Леся Євгенівна Храплива–Щур. – Л.: Фенікс, 1990. – 35 с.

#### **Транслітерований список літератури:**

1. Verkhovynets V. M. Vesnianochka, Kyiv, Muzychna Ukraina, 1989, 342 p.
2. Vesnianky, ukladach: N. S. Shumada, Kyiv, Dnipro, 1984, 110 p.
3. Vesnianky, uporiadnyk: M. Hrytsai, Kyiv, Muzychna Ukraina, 1970, 175 p.
4. Vyidy, vyidy, sonechko: ukrainski narodni pisni dlia ditei, uporiadnyk V. Turbovskyy, Kyiv, Muzychna Ukraina, 1981, 78 p.
5. Voropay O. Zvychai nashoho narodu: etnografichniy narys: v dvokh tomakh, Part 1, Kyiv, Oberih, 1991, 455 p.
6. Haivky na Pekarskii [Elektronnyy resurs], Rezhym dostupu: <http://vet.edu.ua/90-news/2375-haivky-na-pekarskii.html>
7. Ivanytskyi A. I. Ukrainskyi muzychnyi folklor: pidruchnyk dlia vyshchykh uchbovykh zakladiv, Vinnytsia, Nova knyha, 2004, 320 p.
8. Kylymnyk S. I. Ukrainskyy rik u narodnykh zvychaiakh v istorychnomu osvittleni, Part 2, Vesnianyi tsykl, Kyiv, Oberehy, 1994, 242 p.
9. Kolessa F. Shkilnyi spivanyk: u 2 ch., Lviv [b.v.], 1925, 107 p.
10. Kupchak T. Z. Sviato haivky: metodychni rekomendatsii dlia provedennia folklornoho sviata haivok (ukladeno na osnovi polovoho folklorstychnoho doslidzhennia), Lviv, 2017, 30 p.
11. Rankova panorama [Elektronnyy resurs], Rezhym dostupu: <https://www.facebook.com/293234010721711/videos/1503273659717734/>
12. Semenoh O. M. Ukrainskyi folklor: navchalnyi posibnyk, Hlukhiv, RVV HDPU, 2004, 254 p.
13. Skurativskyy V. T. Pokut, Kyiv, Dovira, 1992, 234 p.
14. Smolinska O. Ye. Lihvodydaktychni osnovy natsionalno-movnoho vykhovannia osobystosti zasobamy ukrainskoho folkloru: dySSERTatsiia ... kandydata pedahohichnyh nauk: 13.00.02, Kyiv, 1999, 180 p.
15. Smoliak O. S. Motyvy zustrichi vesny ta vehetatsii pryrody u haivkakh Zakhidnoho Podillia, Narodoznavchi zoshyty, 2010, Volume 1–2, pp. 146–151.
16. Ukrainskyi dytiachyi folklore, uporidnyk V. H. Boiko, Kyiv, Vydavnytstvo AN URSR, 1962, 248 p.
17. Ukrainski narodni pisni, uporidnyk O. A. Pravdiuk, Kyiv, Naukova dumka, 1991, pp. 208–216.
18. Khraplyva–Shchur L. Ye. Ukrainski narodni zvychai u teperishnomu pobuti, Lviv, Feniks, 1990, 35 p.

#### **Аннотация**

***Использование фольклорных традиций в художественном просвещении студенческой молодежи (из опыта организации «Праздника гаивки» во Львовском национальном университете ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицкого)***

Смолинская О.Е., Купчак Т.З.

В статті изложено сценарій внеаудиторного заходу художественно-просветительського змісту «Праздник гаївки». Це – одна з активних форм організації дозвільної діяльності, загальною задачею якої є сприяти становленню соціальних і комунікативних компетентностей студентства в ході неформального спілкування і взаємодії. Ще одним з успішно вирішених завдань є соціалізація молоді в культурно-естетичному і національно-патриотичному аспектах. Зростання інтересу до українистики, її специфічне перетворення в сучасний тренд, переміщення населення в межах держави, а, значить, і якісні зміни в контингенті студентів – все це обумовило необхідність активізації впливу університетського культурно-освітнього простору по відношенню до об'єднання спільноти на основі культурно-обумовлених універсалів. Одним з них є загальне для всієї України фольклорне спадщина, преемственність якої як культурної традиції була неперервною, хоча і, певним чином, змінюваною. Така тенденція засвідчувала її життєздатність, відповідно, далеко не виснажені освітні можливості. Організація загальноуніверситетського свята на основі активної загальної діяльності (не пасивного споглядання), вивчення загальної для всіх українців спадщини – потужне засіб залучення студентів до університетського життя, формування об'єднаного культурно-освітнього простору, особливого впливу на хід комунікативних процесів.

**Ключові слова:** університет, студенти, гаївки, дозвільна діяльність, внеаудиторна робота, культурно-освітній простір.

#### Summary

#### The Use of Folklore Traditions in the Artistic Education of Students (from the Experience of Organization of the “Holiday of Haivka” at Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv) Smolinska Olesia, Kupchak Tetiana.

The article outlines the scenario of an out-of-audience event of artistic and educational content “Holiday of Haivka”. This is one of the active forms of organizing leisure activities, the overall task of which is to contribute to the formation of the social and communicative competencies of students in the course of informal communication and interaction. Another of the successfully solved tasks is the socialization of youth in the cultural-aesthetic and national-patriotic aspects. The growth of interest in Ukrainian studies, its specific transformation into a modern trend, the movement of the population within the state, and, therefore, qualitative changes in the student contingent — all this necessitated the activation of the influence of the university cultural-educational space in relation to the unification of the community on the basis of culturally conditioned universals. One of them is the common for all Ukraine folklore heritage, the continuity of which, as a cultural tradition, was uninterrupted, although, in a certain way, mutable. Such a tendency testified to its viability, therefore, far from exhausted educational opportunities. The organization of general university holiday on the basis of active general activity (not passive contemplation), the study of the common heritage for all Ukrainians is a powerful means of involving students in university life, forming a unified cultural and educational space, and especially influencing the course of communicative processes.

**Key Words:** university, students, haivky, leisure activity, out-of-class work

УДК 78.081.2

Тань Сяю,  
аспірантка НПУ імені М. П. Драгоманова  
(м.Київ)

#### Історичні передумови становлення класичної сонатної форми та її сприйняття піаністами

У статті розглянуто основні історичні передумови становлення класичної сонатної форми.

Окреслено місце та значення сольної клавірної сонати у жанровій ієрархії згаданої епохи, її жанрово-стильові витоки (поліфонічний цикл «прелюдія-фуга», танцювальна сюїта, партита, тріо-соната), еволюцію музично-драматургічного розвитку. Зазначено роль музики ранніх класиків І. Кунца, Д. Скарлатті, Ф. Е. Баха у розвитку жанру класичної клавірної сонати. Ці тенденції згодом викристалізувалися у творчості віденських класиків (Й. Гайдн, В.А. Моцарт, Л. Бетховен), яка дотепер займає провідне місце у навчальній та виконавській діяльності сучасних піаністів.